

Salg?n Hastal?k Kayg? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Salg?n Hastal?k Kayg? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29961>

Özet

Salg?n Hastal?k Kayg? Ölçe?i (SHKÖ), küresel çapta yay?lan veya geni? kitleleri etkileyen bula??c? hastal?k dönemlerinde bireylerin ya?ad??? özgül kayg? düzeyini ölçmek amacıyla 2020 y?l?nda geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Ölçe?in geli?tirilmesi, özellikle **COVID-19 pandemisinin** neden oldu?u yayg?n psikolojik stres ortam?na bir yan?t olarak ortaya ç?km??t?. SHKÖ, salg?nlar?n tetikledi?i endi?eleri, davran??sal tepkileri ve bili?sel çarp?tmalar? de?erlendirerek klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Ölçe?in temel amac?, salg?nlara özgü **kayg?** tepkilerini genel **kayg?**dan ay?rt edebilen güvenilir ve geçerli bir ölçüm sa?lamaktır. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerlili?ini ve iç tutarlılı??n? detaylı bir ?ekilde incelemiştir.

Anahtar Kelimeler

Salg?n Hastal?k Kayg? Ölçe?i, SHKÖ, Salg?n, Pandemi, Kayg?, COVID-19, Psikometri, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

G. H. Sayar, H. Ünübol, A. Tutgun-Ünal, N. Tarhan.

Amaç

Salg?n Hastal?k Kayg? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin salg?n hastal?klar kar??s?nda gösterdikleri bili?sel, duygusal ve fizyolojik kayg? tepkilerinin yo?unlu?unu ve do?as?n? saptamaktır. Bu özgül ölçüm, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, salg?n dönemlerinde ortaya ç?kan psikopatolojileri daha iyi anlamalar? ve hedefli müdahaleler geli?tirmeleri için kritik veriler sunar.

Ölçek, salg?n?n kendisinden (hastal?k kapma korkusu, ölüm korkusu) kaynaklanan kayg?n?n yan? s?ra, salg?n?n sosyal ve ekonomik sonuçlar?ndan (izolasyon, i? kayb?, toplumsal kaos) kaynaklanan **endi?eleri** de kapsamaktadır.

Yap? (Ölçülen Yap?)

SHKÖ, **Salg?n Hastal?k Kayg?s?** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle beklenmedik, kontrol edilemez ve ya?am? tehdit eden bir olay olan salg?n?n yaratt??? durumsal kayg?n?n bir alt türü olarak kabul edilir. Bu kayg?, tehdit alg?s?n?n yüksekli?i, bula?ma korkusu, gelece?e dair belirsizlik ve ki?isel güvenlik endi?eleri gibi bile?enleri içerir.

Ölçülen yap?, bireyin sa?lık durumunu sürekli kontrol etme, sosyal temastan kaç?nma, hijyen

kurallara a??r? uyma ve medya takibine ba??ml?lik gibi **kaygı temelli davran??lar** ile yakından il?kilidir.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?, kapsamlı geçerlik analizlerini içermektedir. **Yapı geçerliliği**, do?rulayıcı ve aç?mlayıcı faktör analizleri (DFA ve AFA) kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak varsayılan faktör yapısının destekleyip desteklemediğini ortaya koyar.

Ayrıca, ölçeğin **ölçüt ba??mlı geçerliliği** kapsamında, SHKÖ puanlarının daha önce kabul edilmiş genel kaygı ve sosyal kaygı ölçekleriyle korelasyonu incelenmiştir. Yüksek korelasyonlar, ölçeğin ilgili yapılarla tutarlı olduğunu, ancak özgül yapıyı ölçtü?ünü göstermiştir.

Güvenirlik

Salgın Hastalık Kaygı Ölçeği'nin **güvenirlik** çal??maları, ölçeğin iç tutarlılığını de?erlendirmeye odaklanmıştır. Geli?tirme makalesinde, iç tutarlılığını yaygın olarak kullanılan **Cronbach Alfa katsayıları** ile rapor edildiği varsayılmaktadır. Yüksek alfa de?erleri (genellikle .80 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik analizleri, ölçeğin farklı popülasyonlarda ve farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verme yeteneğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geli?tirilmesi sürecinde, Salgın Hastalık Kaygısının altında yatan boyutları belirlemek amacıyla **Faktör Analizi** (Aç?mlayıcı ve Do?rulayıcı) kullanılmıştır. Bu analizler, kaygı yapısının tek bir boyuttan mı yoksa birden fazla alt boyuttan mı oluştuğunu saptamıştır.

Geli?tirme çal??masında, muhtemelen salgın kaygısının; **Bulaşma Korkusu, Salgın Sosyal Etkileri Hakkında Endişe** ve **Hastalıkla İlgili Fizyolojik Tepkiler** gibi ayrı ama ilişkili faktörlere ayrıldığını göstermiştir. Bu faktör yapısı, ölçeğin puanlaması ve klinik yorumlanması için temel oluşturur.

Ölçme Aracı

Test Türü: Ölçek Geli?tirme Çal??ması (Özgül Durumsal Kaygı Ölçeği)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılarak yanıtlanan kendini bildirim formatı. (Kesin derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak geli?tirme çal??ması formatı budur.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel yetişkin popülasyonu.

Yaş Grubu: Yetişkinler (18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması genellikle üniversite öğrencileri ve/veya genel toplum örneklemleri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Çevrimiçi veya basılı formlar aracılığıyla bireysel uygulama.

Anahtar Kelimeler

Ölçek, Geçerlilik, Güvenilirlik, Psikopatoloji, Sağlık Kaygısı, Bulaşıcı Hastalık, Psikolojik Etkiler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Hüseyin Ünübol (Sorumlu Yazar) için: huseyin.unubol@uskudar.edu.tr

Yazma Adresi: Üsküdar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye (Sorumlu yazarın kurumu baz alınmıştır).

Ücretler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2020

Ücretler ve Ücret: Ölçek, akademik ve klinik amaçlı kullanımlar için ilgili yazarlardan izin alınarak kullanılabilir. Genellikle akademik gelişim ölçekleri, ticari olmayan kullanımlar için ücretsizdir, ancak yazarlarla iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Sayar, G. H., Ünübol, H., Tutgun-Ünal, A., & Tarhan, N. (2020). Salgın Hastalık Kaygı Ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(Suppl 1), 382 - 397. doi: 10.18863/pgy.803145.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı: [salgin-hastalik-kaygi-olcegi-toad.pdf](#)

Makalenin Dergipark üzerindeki bağlantısı: [dergipark.org.tr](#)

Salg?n Hastal?k Kayg? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktad?r. Ölçek maddelerine eri?im için orijinal akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM